Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

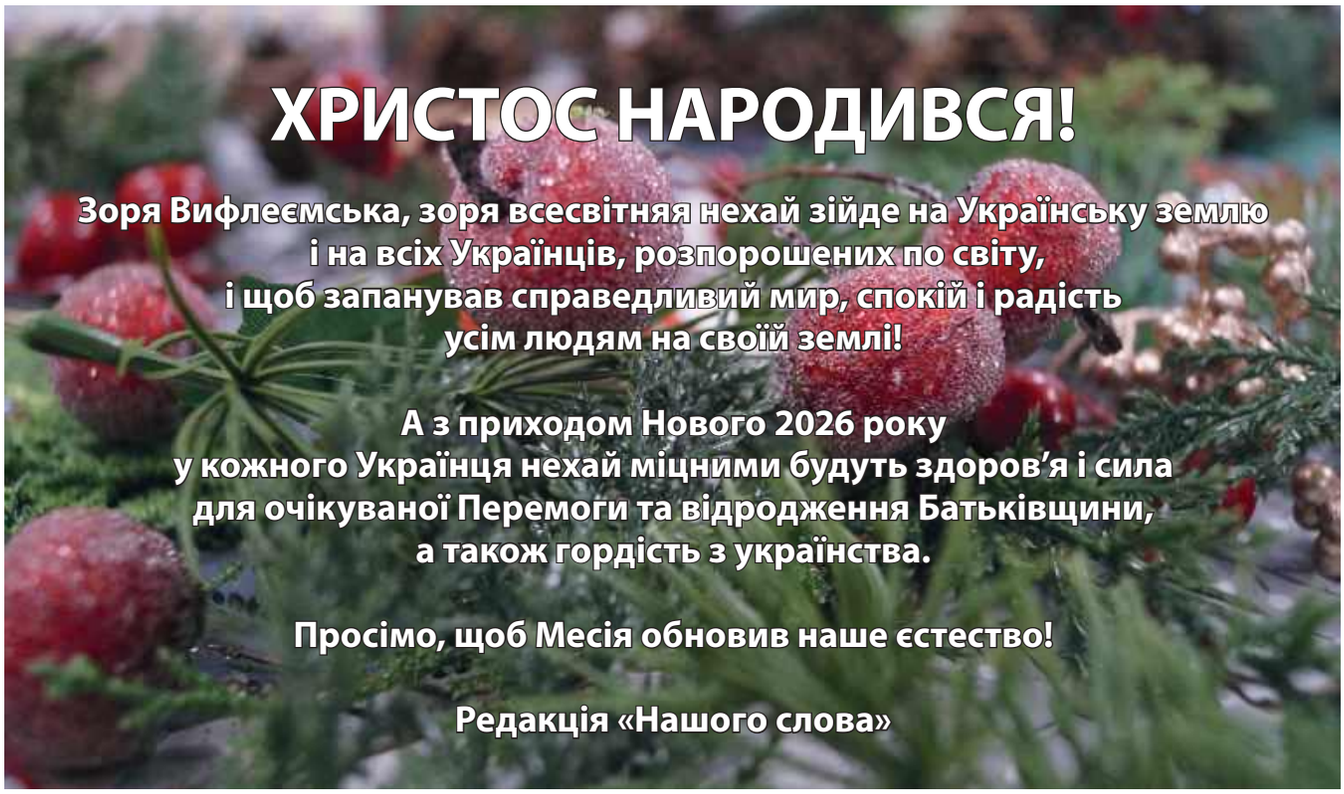
Рік LXX № 52 (3567) Варшава, 28 грудня 2025 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Вітаємо з Різдвом Христовим та Новим 2026 роком!

ISSN 027-8254
52
9 770027 825252

eprasa.pl 8746d77473

Хай збудеться Різдво!

Різдвяна містерія дивує своєю простотою. Вбога стайня, сарайчик десь посеред поля, Марія і Йосиф, яким не було місця ані в заїзді, ані в домах мешканців села, новонароджене Дитя посеред худоби, пастухи. Щоправда, світить над цією убогою стаєнкою-вертепом Зоря, а в небі дехто чує голос ангелів. Але лише дехто! Приходять три царі-мудреці, а решта царів – не мудреців – залишилася вдома. Втратила шанс увійти до історії. Диво в біді, вбогість і простота позбавляє цю подію традиційних для нас ознак величі й пишності. Так цю картину описують Євангелії, так її малюють митці та оспівують колядники. І саме в цьому збувається Диво, яке змінює світ, приносить нову надію. Одвічна боротьба добра і зла, світла і темряви, в якій так часто зло і темрява можуть перемагати, тому що сильніші, тому що на їхньому боці й царі, й багато війська, і світова політика. А все ж таки саме так народжується Божественне!

В Україні Різдво 2025 року відбувається в зовсім неказкових обставинах. На небі – розблиски, але це не зоря, а ракети та снаряди. У багатьох домах відсутнє тепло та світло, і це не тому, що люди хочуть романтики, свічок – царі світу цього (і вже не один, а мабуть, кілька) знову за те, щоб вбивати невинних. У багатьох домівках уже не приймають матерів з дітьми, які поневіряються по світу. Зло і темрява густіють над нами. Чи народиться для нас Ісус? Чи Різдвяне чудо збудеться? Чи засвітить нам Зоря, ця справжня? І чи знайдеться Троє царів, які прийдуть і до нашого Вифлеєму десь біля Покровська, Запоріжжя, Сум, Львова або Одеси? Ми дуже хочемо в це вірити й потребуємо цього Чуда. Не прагнемо гори різдвяних подарунків, але «миру для людей його вподобання». І перемоги добра над злом та брехнею.

Тому віншуємо Вам – хай станеться Різдво у наших домівках, наших серцях, по всій Україні! Святкуймо і колядуймо у всіх сім'ях, бо якщо Христос народився в такій біді, то і в нашій біді Він нас не покине! Хай справжня Різдвяна Зоря засяє над всіма нашими Воїнами й освічує їм шлях, надає сили та захищає від північного диявола. Хай всі вони повернуться цілі й з перемогою до своїх домівок та сімей.

Бажаємо членам Об'єднання і всій українській громаді відваги Тихої Ночі та любові Різдвяного Вертепу, і кращого, Переможного Нового Року! Смачної куті, дзвінких колядок і світла Новонародженого Ісуса у всьому тому, що бажаєте та робите! І не забувайте, що крихтою добра можете допомогти тим, хто за вас стоїть, не жаліючи себе. Як різдвяною просфоркою. Христос Раждається!

Мирослав СКІРКА,
голова Об'єднання українців у Польщі

eprasa.pl 8746d77473

Правди, добра, світла, перемоги на Різдво та Новий 2026 рік бажає український Народний дім у Перемишлі.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

СПІЛКА РОДИН ПОЛІТВ'ЯЗНІВ
І РЕПРЕСОВАНИХ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ
«ПАМ'ЯТЬ І СПАДЩИНА»

Дорогі Подруги і Друзі!

Прийміть слова привіту, побажання здоров'я і всемогутньої надії з нагоди Свят Різдва Христового та побажання сили, перемоги і миру в новому 2026 році в нашій Батьківщини.

18 жовтня 2025 року відбувся звітно-виборчий з'їзд усіх членів нашої Спілки, обрано нові органи, змінено назву та статут нашої організації. З'їзд актуалізував назву спілки, максимально зберігаючи стару назву. Від сьогодні ми «Спілка Родин Політв'язнів і Репресованих Українців в Польщі „Пам'ять і Спадщина"». У скороченні srpr.eu на сайті (він ще в розробці) та PAMIS на Facebook. У статут Спілки вписано можливість дистанційної участі в зборах та з'їзді усіх наших членів, розсіяних по території Польщі. Уточнили ми, що загальний з'їзд будемо проводити кожні чотири роки, маємо допомагати нашій Батьківщині під час війни, також виправили ми інші юридичні дрібниці. З'їзд також зобов'язав новообрану управу до невідкладного реагування на випадки осквернення українських місць пам'яті і цвинтарів у Польщі та у разі потреби наймати оплачуваного юриста. Обрано нову управу Спілки.

Пригадуємо членам Спілки і всім українцям у Польщі:

- щоб існувала в просторі пам'ять про наше минуле, потрібні Ми,
- щоб зберігати місця нашої пам'яті, потрібна наша Спілка,
- щоб Спілка існувала, потрібні нові Члени.

Прийміть ще раз побажання всякого добра і Різдва Христового. Щасти Вам, усім українцям та всім народам, які допомагають Україні. Агресорам і ворогам пропонуємо зупинитися, бо Різдво це не є кров та смерть, а перемога світла над темрявою, це любов і народження миру.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
СЛАВІТЕ ЙОГО!

Голова Управи Славко ЦІКУЙ

Фото на 1-3 сторінках Павла Лози

eprasa.pl 8746d77473

Зеленський прибув до Польщі з офіційним візитом

Президент України Володимир Зеленський 18 грудня увечері приїхав до Польщі з офіційним візитом. У його межах український лідер, серед іншого, 19 грудня провів розмову з новим польським президентом Каролем Навроцьким. Це була перша особиста зустріч із польським колегою.

Ще до зустрічі Зеленського і Навроцького голова Відділу міжнародної політики Канцелярії президента Польщі Марцін Пшидач заявив: дві сторони погоджуються з питаннями безпеки, що росія є агресором і потрібно допомогти Україні тримати російських військових якомога далі від польського кордону. Однак додав: «Історичні та економічні питання є складнішими, і ми розраховуємо на певне їхнє осмислення з української сторони».

Саме безпека, економіка та історія були головною темою розмови президентів Польщі та України, які зустрілися наодинці у Президентському палаці у Варшаві.

Після цього розпочалися переговори делегацій на чолі з Каролем Навроцьким та Володимиром Зеленським. Також у Президентському палаці відбулася пресконференція обох лідерів, під час якої польський президент, зокрема, повідомив, що існує велика відповідальність польського та українського інститутів національної пам'яті за розв'язання питання ексгумації польських жертв 40-х років та вшанування їхньої пам'яті. Своєю чергою, говорячи про війну в Україні та допомогу Польщі, він зауважив: у поляків складається враження, що їхні зусилля та багатостороння допомога Україні після початку повномасштабного вторгнення «не отримали належної оцінки та розуміння з боку українців».

Пресконференція президентів завершилася після здачі в друк цього номера. Того дня були теж заплановані візити Володимира Зеленського до Сейму та Сенату Польщі.

Фото з сайту prezydent.pl / автор Марек Боравський

«Шашкевичівка» здобула вирізнення за інноваційну діяльність

Міністерство національної освіти Польщі оголосило результати загальнопольського конкурсу «Напрямок – Інновації 2025», метою якого було просування інноваційних освітніх практик, впроваджених вчителями у 2024/2025 навчальному році.

Серед переможців – Комплекс загальноосвітніх шкіл № 2 ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі. Українська школа була обрана поряд з 16 початковими школами всієї Польщі та стала єдиною початковою школою у воєводстві, вирізненою за свою інноваційну діяльність.

Загалом по всій країні було визначено 47 переможців, зокрема 15 вихователів садочків, 16 вчителів початкових шкіл та 16 вчителів середніх шкіл.

Учасникам було доручено підготувати опис своєї інноваційної діяльності. Конкурс був розділений на два етапи: регіональний та центральний. На першому етапі шкільні ради обрали трьох кандидатів у кожній із трьох категорій. Потім комісія, призначена міністром освіти, визначила 16 переможців – по одному з кожного воєводства в кожній категорії.

«Наша школа опинилася у цій престижній групі завдяки впровадженню математичної інновації InnoMat – міждисциплінарного проєкту, який демонструє, що математика може бути сучасною, надихаючою та актуальною для повсякденного життя учнів», – читаємо у дописі «шашкевичівки» на їхній фейсбук-сторінці.

Запровадження інновації координували вчителька Марія Фіцак та заступниця директорки школи Марія Бегійовська, які забезпечили узгоджену міжпредметну співпрацю.

В середині грудня в Ряшеві підкарпатська кураторка освіти Дорота Новак-Малюхнік вручила переможцям конкурсу дипломи від імені міністра освіти, привітавши нагороджених із креативністю, відданістю та захопленням розвитком сучасної освіти. Від імені «шашкевичівки» диплом отримала віцедиректорка школи Марія Бегійовська. На події присутньою була також директорка школи Йоанна Баран.

Фото з фейсбук-сторінки кураторії освіти в Ряшеві

Набір до хору «Майстерня пісні»

Хор «Майстерня пісні» з Кошаліна шукає тенорів та басів до свого колективу.

«Любиш співати? Хочеш бути частиною дружнього колективу? Тоді тобі до нас!» – запрошують члени «Майстерні пісні». Одночасно вони зазначають: у хорі на кожного чекає родинна атмосфера, виїзди на концерти, регулярні репетиції.

eprasa.pl 8746d77473

Хор «Майстерня пісні», у якому співають українці з Польщі та громадяни України, виник при товаристві «Майстерня». Диригентка хору Вікторія Федотова в Кошаліні працює не лише з дорослими, а й з дітьми.

Репетиції колективу проходять у залі під церквою, що розташована на вул. Niepodległości.

Тенори та баси, які хочуть приєднатися до «Майстерні пісні», можуть зв'язатися з представником хору за номером: 882 101 571.

Фото з фейсбук-сторінки товариства «Майстерня»

Фестиваль української пісні імені Ярослави Поповської

Близько 90 молодих артистів взяло участь у цьогорічному Конкурсі пісні імені Ярослави Поповської у Перемишлі. Відбувся він 6 грудня в актовому залі Народного дому. Захід відкрили голова фонду Марина Леськів та членкиня Ради організації Дарія Пульковська. Ведучою була Тетяна Наконечна, діячка перемиського ОУП.

Конкурсні виступи проходили в п'яти категоріях: «Розспіваний клас», «Розспівана родина», «Початкова школа 0-3», «Початкова школа 4-6» та «7, 8 клас і ліцей».

Зі списком переможців цьогорічного конкурсу, яких обрало журі у складі Оксани Масної, Анни Наталіч-Савки та Оксани Стрілки, можна ознайомитись на фейсбук-сторінці фонду.

Варто додати, що під час фестивалю проводився збір на потреби акції «Свята без тата – свята на лінії вогню» та української групи при садочку №9 у Перемишлі.

А сам Фестиваль імені Ярослави Поповської передував Святу Миколая, організованому в НД, під час якого діти могли спільно намалювати велику картину, оздобити печиво, сфотографуватися на фоні святкової фотозони та отримали подарунки.

Заходи було профінансовано з державного бюджету.

Фото Павла Лози

Оля Гнатюк стала лауреаткою премії імені Станіслава Вінценза

Перекладачка, громадська активістка та популяризаторка української культури Оля Гнатюк отримала цьогорічну премію імені Станіслава Вінценза «За гуманістичне служіння та внесок у розвиток регіонів». Про це оголосили в Українському католицькому університеті під час VIII форуму «Via Carpatia 2025», що відбувся під кінець листопада у Львові.

Оля Гнатюк та Микола Княжицький під час вручення нагороди

Нагороду вручив журналіст та депутат Верховної Ради Микола Княжицький. Під час вручення Оля Гнатюк подякувала за відзнаку, наголосивши на актуальності діалогу між українцями та поляками, до якого закликав і сам Станіслав Вінценз.

«Вінценз вірив у силу діалогу. Сьогодні, коли здається, що польсько-український діалог зайшов у глухий кут, потрібно згадати одну із притч Вінценза і збагнути, що жодна людина не має монополії на правду. Жодна нація не має монополії на історичну правду. А спроба видавати її за діалог переносить нас в орвелівський "1984", у світ поневоленого розуму і новомови. Вірю, що малі громади, суспільства і міжнародна спільнота немислимі без діалогу», – сказала лауреатка.

На фейсбук-сторінці форуму зазначено, що Оля Гнатюк – одна з ключових постатей сучасного «українсько-польського інтелектуального діалогу».

Оля Гнатюк є професоркою Варшавського університету, викладачкою Національного університету «Києво-Могилянська академія». З 2006 по 2010 рік працювала радницею Посольства Польщі в Києві. У 2012 році була нагороджена Лицарським хрестом ордена «Відродження Польщі».

Вона редагувала десятки видань, перекладає сучасну українську літературу, є авторкою знакових книжок, серед яких – «Відвага і страх», яка отримала гран-прі Форуму видавців у Львові у 2015 році. У цій історичній книзі авторка описала історію своєї сім'ї. Вона народилася у польсько-українській родині: її мати походить із довоєнного Львова, а батько – українець із Холмщини.

Нагадаємо, що премія імені етнографа, есеїста та філософа Станіслава Вінценза «За гуманістичне служіння та внесок у розвиток регіонів» присуджується в Україні від 2018 року. Її вручення – це вшанування пам'яті письменника, а також визнання внеску сучасних діячів у культуру, науку, суспільне життя або відстоювання та захист прав людини. Нагородження проходить щорічно у межах Міжнародного форуму Східної та Центральної Європи «Via Carpatia».

Серед дотеперішніх лауреатів є імена Івана Малковича, Леоніда Фінберга, Петра Рихла, Юлії Паєвської «Тайри», Йосифа Зісельса і Ростислава Держипільського.

Фото з фейсбук-сторінки Via Carpatia

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 8746d77473

Петро АНДРУСЕЧКО, Київ

Рік, який не вирішив кінця війни

З початку повномасштабної агресії росії кожний підсумок року та прогноз на наступний рік можна підсумувати фразами: «Це був ще один складний рік» та «Наступний може стати вирішальним». Тим часом війна триває, і хоча політики, коментатори та ЗМІ в останні тижні 2025 року стверджують, що ми ніколи не були так близькі до миру, після чергового року російської агресії важко знайти будь-які ознаки того, що росія справді має намір завершити війну.

Кінець четвертого року війни росії проти України не вселяє особливого оптимізму, вимоги росії до України залишаються незмінними. 17 грудня під час колегії міністерства оборони рф виступив особисто путін, заявивши, що нібито готовий до дипломатичних переговорів стосовно припинення війни, але насправді підтвердив, що росія має намір продовжувати захоплення українських територій.

«Ми воліли б зробити це й усунути першопричинний конфлікт за допомогою дипломатії. Якщо ж протиборча країна та її закордонні покровителі відмовляться від розмови по суті, росія доможеться звільнення своїх історичних земель військовим шляхом. Завдання створення та розширення буферної зони безпеки також буде послідовно вирішуватися», – сказав путін.

Фронт тріщить, але тримається

З осені 2023 року Україна перебуває у так званій стратегічній обороні. У 2025 році було відносно мало оптимістичної інформації щодо ситуації на фронті. ЗМІ зосередили свою увагу на квадратних кілометрах української території, окупованих російською армією. Однак, незважаючи на значну перевагу росії на полі бою та численні виклики, з якими стикається українська армія, росіянам не вдалося прорвати українську оборону й досягти стратегічного успіху.

росія має значну військову перевагу. За даними Генерального штабу України, чисельність російських військ, що воюють в Україні, налічувала приблизно 710 000 солдатів, тоді як Україна відчуває нестачу військ на передовій. Тим не менш, Україна активно захищається, коли це можливо. До весни 2025 року українські війська вели бойові дії на російській території в Курській області. Місто Суджа, найбільше місто, окуповане українськими військами у серпні 2024 року, було відвойоване лише у березні 2025 року. Завершення операції в Курській області дозволило росіянам передислокувати частину своїх підрозділів для бойових дій в Україні.

Донбас залишався головним театром військових дій у 2025 році. Там зосереджені російські війська. Окупація всього Донбасу у певному сенсі є питанням честі для кремля та путіна. Це зрозуміло, оскільки однією з офіційних причин так званої спеціальної військової операції, як росія називає вторгнення в Україну у 2022 році, було саме «звільнення Донбасу». Важливо пам'ятати, що росія намагається окупувати Донбас вже понад 11 років, а її військова операція – відкрита війна проти України – розпочалася на сході України у 2014 році.

У 2025 році головним напрямком російського наступу в Донецькій області був Покровськ. Розташоване в західній частині Донецької області місто мало населення 60 000 осіб до початку масштабної російської агресії. Це великий промисловий та логістичний центр. Через Покровськ проходить кілька важливих доріг, зокрема маршрут, що з'єднує Донецьк з річкою Дніпро. Тому місто, розташоване поблизу кордону з Дніпропетровською областю, іноді називають «Західними воротами Донбасу».

Ситуація навколо Покровська погіршилась, коли спочатку у лютому 2024 року росіянам вдалось зайняти Авдіївку, а потім Очеретине через два місяці. Безпосередні бої за Покровськ розпочалися восени 2024 року. Однак, незважаючи на те, що росія зосередила великі сили у цьому секторі (за українськими даними, приблизно 140 000 військовослужбовців), незважаючи на те, що росіяни захопили більшу частину самого Покровська, плюс з листопада логістика до Мирнограда перебуває під вогневим контролем росії, бої за Покровськ та сусідній Мирноград досі тривають.

Українським військам вдається утримувати оборону в околиці міст Часів Яр та Троєцьк. Однак російські війська наблизилися до Костянтинівки, і в грудні з'явилися повідомлення про те, що росія захопила Сіверськ. Це створює пряму загрозу для агломерації Краматорська та Слов'янська. Станом на кінець 2025 року це найбільші українські міста в контрольованій Україною частині Донецької області, і загалом Україна все ще контролює близько 30% Донецької області.

У 2025 році російській армії також вдалося окупувати невелику територію в Дніпропетровській області. Восени російським військам вдалося підійти також до міста Гуляйполе у Запорізькій області.

Незважаючи на перевагу росіян, українська армія надалі здатна проводити успішні контроперації, як це сталося восени в Куп'янську Харківської області. Ситуація навколо міста почала погіршуватися наприкінці 2024 року, а у вересні 2025 року стала критичною, коли росіяни окупували частину міста. Було ухвалене рішення про створення спеціального угруповання та розпочато операцію з відсікання російських військ у Куп'янську. В листопаді російське командування повідомило про окупацію Куп'янська, хоча насправді російські солдати були оточені в місті. Хід операції був оприлюднений тільки у грудні.

Українська армія стикається з низкою проблем на фронті. Перша – це брак достатньої кількості військ на позиціях, що, як і у випадку з Покровськом, призводить до проникнення російських військ у тил. Зростає кількість самовільного залишення частин (СЗЧ) в українській армії. А у 2026 році як мобілізація, так і СЗЧ стануть ще більшим викликом.

У 2025 році росія мала значну перевагу у безпілотниках на деяких ділянках фронту, насамперед на оптоволокні. Це дуже ускладнює логістику українських військових, особливо на Донбасі. Сітки проти безпілотників вкривають дороги у прифронтовій зоні, але їх не завжди достатньо для забезпечення безпечного проїзду.

Однак, якщо порівняти 2025 рік з попереднім в цілому, то у 2024 році росіянам вдалося захопити кілька важливих міст в області, тоді як до грудня 2025 року вони не захопили жодного нового.

Американські гірки Трампа

У 2025 році більше занепокоєння, ніж ситуація на фронті, викликало те, що відбувалося у відносинах з важливим партнером України – США. Це було пов'язано зі вступом на посаду Дональда Трампа, який ще під час виборчої кампанії стверджував: щойно він стане президентом, швидко покладе край війні в Україні.

Звичайно, це не вдалося і тільки викликало зростаюче невдоволення американського президента. Замість того, щоб зосередитися на агресорі, його адміністрація пере-

eprasa.pl 8746d77473

ключила свою увагу на жертву. Від України почали вимагати більших поступок, ніж від росії. Трамп аргументував, що Києву бракує «сильних карт». Дійшло навіть до того, що тимчасово припинили американську військову допомогу Україні та обмін розвідувальними даними. Заяви Трампа свідчили, що він вірив, що путін «щиро хоче припинити війну».

28 лютого Зеленський прибув до Вашингтона на зустріч із Трампом, проте візит закінчився катастрофою – спалахнула сварка. Завдяки допомозі європейських лідерів Україні вдалося відновити стосунки з американським президентом та його оточенням. А у другій половині 2025 року навіть здавалося, що прихильність Трампа схиляється на користь України. 15 серпня Трамп зустрівся з путіним на Алясці, але саміт між США та росією не приніс прориву. Трамп конвертував своє невдоволення росією у санкції, введені у жовтні проти російських нафтових компаній «роснефть» та «Лукойл».

Тим більшим було здивування, коли 20 листопада США представили Зеленському мирний план із 28 пунктів. Початкова реакція як з української, так і з європейської сторони була однозначною – це не мирний план, а план капітуляції. Пропозиції містили пункти, які вважалися в Україні червоними лініями, тобто неприйнятними. Наприклад, щодо територіальних поступок.

Однак Україна разом зі своїми європейськими партнерами розпочала складний дипломатичний шлях узгодження окремих пунктів з адміністрацією Трампа. Як підкреслювали українські експерти, головне завдання уряду – реагувати на американські пропозиції таким чином, щоб продемонструвати, що деякі з них є неприйнятними і водночас не образити самого Трампа.

Зрештою, план скоротили до 20 пунктів. 14-15 грудня Зеленський та українська делегація зустрілися в Берліні з представниками США та європейських партнерів. Президент США також долучився онлайн. Переговори не завершилися вдало, оскільки головним пунктом, на який Україна не змогла погодитися, було питання територіальних поступок – виведення військ з контрольованої Україною частини Донбасу. Однак їм вдалося детально обговорити гарантії безпеки, які Україна отримає у разі відмови від ідеї членства в НАТО. Сполучені Штати зобов'язалися надати гарантії, які, на думку експертів, будуть еквівалентні 5-й статті НАТО, яка передбачає, що напад на одного члена Альянсу розглядається як напад на всіх одразу та зобов'язує надати військову допомогу.

Фундаментальна проблема переговорів щодо мирного плану полягає в тому, що росія не виявила жодних ознак компромісу та наголошує, що територіальне питання (Донбас) має для неї вирішальне значення. Тому більшість українських експертів не вірять у можливість досягнення швидкого компромісу з росією щодо американського плану.

Після зустрічі в Берліні американські ЗМІ повідомили, що адміністрація США готова запровадити подальші санкції проти росії, щоб змусити її піти на компроміс. Однак протягом 2025 року ми бачили, як ставлення Трампа неодноразово змінювалося. Тому залишається загадкою, якими будуть Трамп і його політика у 2026 році.

Політична криза

Наче складної ситуації на фронті та в дипломатії було недостатньо, як на четвертому році великої війни в Україні сталася внутрішньополітична криза.

У липні парламент фактично скоїв замах на незалежність антикорупційних органів, ухваливши закон, який обмежував їхню діяльність. Це викликало протести в багатьох містах, які швидко отримали назву «Картонковий майдан», оскільки демонстранти виходили на мітинги з гаслами, намальованими на шматках картону. Під тиском громадськості та іноземних партнерів Зеленський та парламент відновили незалежність антикорупційних органів.

Вранці 10 листопада агенти НАБУ розпочали обшуки у квартирах, що належать Тимуру Міндічу, колишньому близькому другу Зеленського. Через кілька годин НАБУ й САП оголосили про виявлення масштабної корупції в енергетичному секторі: «Задокументовано діяльність високорівневої злочинної організації. Її учасники вибудували масштабну корупційну схему впливу на стратегічні підприємства державного сектору, зокрема АТ НАЕК „Енергоатом"».

Операція «Мідас», як її назвали, спричинила великий шок. Окрім безпосередніх підозрюваних у злочинній організації, також з'явилися імена політиків, пов'язаних з корупцією. Затримано колишнього віце-прем'єр-міністра Олексія Чернишова. Міністр юстиції Герман Галущенко (міністр енергетики до липня 2025 року) та міністерка енергетики Світлана Гринчук були звільнені з посад.

Однак найбільшим наслідком скандалу стало звільнення Зеленським Андрія Єрмака, керівника Офісу президента. Його вважали найближчим соратником президента та сірим кардиналом української політики останніх років. Ім'я Єрмака фігурувало в записах, що стосуються Міндіча. І хоча йому ще не висунуто жодних звинувачень, тиск на Зеленського був настільки сильним, що він вирішив звільнити Андрія Єрмака.

Українські експерти прогнозують, що у справі Міндіча ще не все розкрито, і це може призвести до подальших потрясінь на політичній сцені.

росії не вдається зламати дух спротиву

З 2022 року росія проводить кампанію зі знищення енергетичної системи України. Атаки на енергетичний сектор України у 2025 році виявилися особливо серйозними. Енергетична система вже була значно ослаблена, і в другій половині року росія перейшла до масованих ударів, зосереджуючись на цілях в одному регіоні упродовж кількох днів поспіль.

У грудні у Києві електроенергію відключали на кілька годин на день. Але ситуація була ще гіршою в прифронтових та прикордонних районах. В середині грудня росія кілька днів атакувала енергетичні об'єкти в Одеській області. 17 грудня у регіоні ввели надзвичайну ситуацію державного рівня після того, як 50 000 мешканців залишилися без світла, води та опалення на понад три дні. Ворожі атаки означають, що зима 2025/26 років буде особливо суворою.

У відповідь на російські атаки на енергетичний сектор Україна у другій половині року посилила атаки на нафтопереробні заводи в глибині росії. Це зменшило виробництво палива та, як наслідок, доходи до бюджету, які використовувалися для фінансування війни в Україні. На думку деяких експертів, українські удари виявилися ефективнішими за західні санкції.

Українські атаки вглиб росії можливі завдяки розвитку власного виробництва безпілотників та ракет. Україна постійно випробовує нові види зброї, які дозволять їй захиститися від набагато сильнішого противника. 15 грудня підводний безпілотник Sub Sea Baby пошкодив російський підводний човен у бухті Новоросійська. Раніше українські надводні безпілотники успішно обмежили діяльність Чорноморського флоту росії поблизу Криму.

Тим часом, незважаючи на ситуацію на фронті і в тилу, результати опитування Київського міжнародного інституту соціології, опубліковані в середині грудня, свідчать, що більшість українців – 63% – готові терпіти війну стільки, скільки буде необхідно. Але звичайно, одне – терпіти вдома навіть без світла чи води, а зовсім інше – на передовій в окопах. ●

eprasa.pl 8746d77473

Григорій СПОДАРИК
Фото з сайту cerkiew.eu

«Святі, які єднають народи»

Наприкінці цього року однією з найцікавіших і водночас важливих подій, скерованих до молодого покоління українців у Польщі, став XXV Єпархіальний огляд релігійної творчості УГКЦ в Ґурові-Ілавецькому. Захід об'єднав віру, мистецтво й живу катехизацію, створивши простір, у якому діти та молодь могли не лише виступати, а й осмислювати християнські цінності у світлі сучасних викликів. В огляді взяли участь 14 творчих груп і близько 230 молодих артистів з багатьох парафій та міст єпархії, що стало виразним знаком єдності громади.

Центральною темою огляду були «Святі, які єднають народи» – постаті, що своєю вірою та життям долали кордони між націями, культурами й епохами. Особливе місце серед них напевно посідає святий Іван Павло II, духовний авторитет як для Польщі, так і України. У своїх зверненнях він неодноразово підкреслював необхідність примирення між українцями та поляками, закликаючи до очищення історичної пам'яті через правду й прощення. Його відомі слова «Нехай взаємне прощення зцілить рани минулого» та заклик «Пробачаємо і просимо прощення» стали моральним фундаментом для будування нових, братерських, відносин між обома народами. Водночас папа нагадував: «Немає миру без справедливості й немає справедливості без прощення». Він також заохочував молодь: «Не бійтеся відкрити двері Христові». У контексті сучасної агресії росії проти України ці слова набувають особливої сили й актуальності.

Іще одним показовим прикладом святого, який єднає людей через радість і простоту, є святий Філіпо Нері. Його постать на огляді представила група з парафії святого Йосафата у Круклянках. Духовний шлях святого промовляє до молоді переконанням, що дорога до Бога не мусить бути похмурою. Сам Нері повторював: «Будьте добрими, якщо можете», «Смуток і меланхолія – вороги духовного життя», «Радісне серце – великий крок до святості». Звернувшись до цих думок, молоді учасники показали святість як дорогу близькості, щирості й любові до кожної людини.

Ювілейний огляд у Ґурові-Ілавецькому став не лише мистецькою подією, а глибоким духовним досвідом спільноти. Він підтвердив, що молоде покоління українців у Польщі здатне відповідально й творчо осмислювати виклики сучасності у світлі віри. ●

eprasa.pl 8746d77473

Степан МІГУС
Фото з фейсбук-сторінки Ольштинського повіту, авторка Моніка Новаковська

Ольштинська «Посилка добра» – унікальний міжнародний жест братерства

Солідарність долає кордони: Різдвяні подарунки для дітей Рівненщини

Приблизно тисяча подарункових різдвяних пакунків завдяки ініціативі керівництва Ольштинського повіту, який очолює староста Андрій Абако, потрапила до дітей Рівненського району в Україні. Понад 700 з них передали партнери Ольштинського старостава з німецькогого району Оснабрюк.

Подія стала завершенням кампанії «Посилка добра» («Paczka Dobra»), започаткованої старостою Ольштина. У її межах мешканці повіту, установи, організації та міжнародні партнери підготували сотні подарунків, які опиняться під ялинками українських домівок. Подарунки було передано 10 грудня цього року очільникам Рівненського району – голові Василеві Тимощуку і секретарю Дмитрові Лисенку.

На заклик керівництва Ольштинського повіту, який активно співпрацює з Рівненським районом, відгукнулися як установи, так і багато приватних осіб. Різдвяні пакунки також підготували учні та працівники шкіл Ольштинського повіту, його мешканці, організації та самоврядні структури ґмін Ставіґуда, Барчево та Дивіти, зокрема й члени Добровільної пожежної охорони.

– Ідея народилася в жовтні, коли я розмовляв з нашими друзями з району Оснабрюк про те, як найефективніше допомогти українцям, особливо дітям, для яких цьогорічні грудневі свята не принесуть миру через війну та втрату близьких, – говорив під час передачі подарунків староста Андрій Абако. – Діти найменше винні, вони не розуміють цієї війни, і вони втратили одного або обох батьків. Ці діти перебувають у дитячих будинках Рівненської області, куди також потраплять «Посилки добра». Спочатку новину про згадану кампанію ми розповсюдили серед працівників Ольштинського староства. За мить соціальні мережі продемонстрували їхню силу. Короткий відеоролик із нашим закликом став загальновідомим, і до нас почали надходити пакети, зокрема й з-за кордону. Наші друзі з Оснабрюкського району: Крістіане Роттманн, Франк Імбуш, Райнер Каверманн, Стефан Мюле та Малґожата Айхгольц-Май – відгукнулися за мить. За короткий час вони зібрали та надіслали до Ольштина понад 700 пакунків. Цей унікальний жест солідарності та дружби крізь кордони справді зворушив мене та працівників районного управління. Загалом було зібрано майже тисячу пакетів.

– Ми глибоко зворушені цією неймовірною добротою, – не приховував емоцій голова Рівненського району Василь Тимощук, приймаючи передані подарунки. – Рік, що минає, був дуже важким, адже війна триває вже чотири роки. Усі, особливо діти, чекають дива на Різдво. Я б дуже хотів, щоб дивом цьогорічних свят став мир. Я переконаний, що наших дітей найбільше порадує, окрім того, що вони одержать у різдвяних пакетах, доброта, людяність і велике серце наших партнерів-друзів і усіх, хто відгукнувся на прекрасну ініціативу ольштинського старости Андрія Абако.

Автобус, який повертався до Рівненської області, був вщерть заповнений різдвяними подарунками. ●

eprasa.pl 8746d77473

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

ІІІ Огляд релігійної творчості Перемисько-Варшавської архієпархії

«Надія на Бога» – під таким гаслом відбувся ІІІ Огляд релігійної творчості Перемисько-Варшавської архієпархії, який проходив у останню суботу листопада в Перемишлі.

Огляд розпочався зі спільної молитви за українських воїнів як загиблих, так і тих, які зараз на фронті. Після – голос взяв архієпископ і митрополит Перемисько-Варшавський Євген Попович.

– Те, що ми робимо, – це продовження задуму, який народився 25 років тому в Ґурові-Ілавецькому, – нагадав історію оглядів владика Євген Попович. Митрополит підкреслив, що три роки тому з'явилася ідея про перенесення до Перемишля свята, започаткованого чверть століття тому в Ґурові.

– Це свято, яке нас інтегрує, яке мобілізує до праці, яке дає нам змогу бути разом і бути у Перемишлі, місті, що є важливим для нашої української громади й церкви, – говорив владика, котрий подякував перемиському ОУП та Народному дому за гостинність.

Цьогоріч в огляді взяло участь 10 груп – понад 120 дітей. Це учні з початкових і середніх шкіл Перемисько-Варшавської архієпархії УГКЦ. Вони приїхали разом зі своїми священниками та катехитами. Серед учасників були не лише діти та молодь з Перемишля, але теж з Варшави, Любліна, Лодзі, Тарнова, Кракова, Кельць, Ґорлиць та Ярослава.

Загалом під час огляду в театральному залі Народного дому було присутньо близько двісті осіб.

Після виступів учасникам, опікунам та помічникам у проведенні події від імені організаторів, Архієпархіального відділу у справах катехитичного навчання, подякувала сестра Даниїла Шумна. На завершення відбулося вручення подяк керівникам груп та подарунків учасникам.

Організатори також попіклувалися, щоб ніхто не зголоднів протягом кількох годин заходу, тому забезпечили всіх смачними перекусками, водою та обідом. ●

eprasa.pl 8746d77473

Павло ЛОЗА
Фото надали організатори і Роман Білас

«Традиція для майбутнього» стає традицією

Понад дві сотні учасників відвідали Фестиваль українських колядок «Традиція для майбутнього» у Валчі. Він відбувся втретє. Захід має стати постійним елементом у календарі культурних подій міста.

Організатор фестивалю Марко Сирник

Валецький фестиваль, хоча й охоплював два дні концертів, насправді тривав три дні, оскільки йому передував майстер-клас з виготовлення різдвяних прикрас. Він відбувся у п'ятницю, 12 грудня, під керівництвом Ганни Малашко.

Наступний день фестивалю належав дітям і молоді. На сцені Центру культури у Валчі виступили гурти «Вишиванка», «Веселочка» та «Мелодія» з Білого Бору, «Lemko Tower Junior» зі Стшельців-Краєнських, «Йорданське море» зі Старґарда, «Інтонації» та «Первоцвіт» з Кошаліна, «Вертеп» з Бартошиць та «Коляда» з Валча.

– Це дуже гарна і потрібна ініціатива – організувати для дітей, молоді та ансамблів огляд, де учасники співають колядки та щедрівки, – вважає Роман Білас, голова Кошалінського відділу ОУП, який приїхав до Валча з дитячим ансамблем «Первоцвіт», що діє при кошалінській домівці ОУП.

Такий захід, як додає діяч Об'єднання, – це теж мотивація для бабусь і дідусів та батьків передавати українську культуру, а для дітей – плекати її.

– Коли я дивлюся на дітей з Білого Бору чи Кошаліна, знаю, що така подія мотивує їх брати участь у репетиціях. І поїздки на фестивалі для них є нагородою за працю, – говорить Роман Білас.

Магію наближення свята можна було відчути в третій день заходу, коли на сцені Центру культури у Валчі для глядачів виступили хор «Майстерня пісні» з Кошаліна та Національний академічний ансамбль пісні й танцю «Гуцулія» з Івано-Франківська.

– Цим концертом ми перенеслися у світ Гуцульщини з різдвяними звичаями, колядками. Барвисті костюми, автентична музика й живі емоції допомогли відчути дух цієї унікальної частини України, – ділиться враженнями Любомира Тхір, директорка початкової школи ім. Лесі Українки у Бартошицях. Вона привезла на фестиваль шкільний «Вертеп».

Педагог вважає, що такий захід особливо важливий для дітей та молоді. Він не лише сприяє поглибленню знань про українські традиції та звичаї, але «допомагає розвитку творчих здібностей і сценічної впевненості у дітей».

– Спільна підготовка та виступ об'єднують учасників, вони теж навчаються співпраці, відповідальності й взаємної підтримки, – ділиться спостереженнями Любомира Тхір.

Варто зазначити, що ансамбль «Гуцулія» виступив і на Різдвяному ярмарку у Валчі, доповнюючи святкову подію. А хор «Майстерня пісні» створив своєрідний флешмоб, виконавши під час ярмарку «Щедрик» на сходах перед Центром культури у Валчі.

Організатор фестивалю Марко Сирник не приховує свого бажання, щоб «Традиція для майбутнього» стала постійним елементом культурної мапи Валча.

– Цей захід, думаю, буде циклічним. Він може бути ще масштабнішим, бо цього року нам довелося відмовити кільком гуртам. Просто не були спроможні, зокрема через фінанси, прийняти більшу кількість учасників, – говорить голова ради фонду «Просвіта».

Фестиваль «Традиція для майбутнього» був організований фондом «Просвіта» та Центром культури у Валчі у співпраці з валецькою управою гуртка ОУП та місцевими греко-католицькою і православною парафіями. ●

Ансамбль пісні й танцю «Гуцулія» з Івано-Франківська

«Первоцвіт» з Кошаліна

eprasa.pl 8746d77473

Святий Миколай у Білому Борі

Анна ВІННИЦЬКА
Фото надала авторка статті

Свято святого Миколая від Кошалінського відділу ОУП

Уже вчетверте Кошалінський відділ Об'єднання українців у Польщі підготував для дітей, які навчаються у білобірській початковій школі ім. Тараса Шевченка та чотирьох пунктах навчання української мови й релігії – у Колобжезі, Щецінку, Валчі та Кошаліні, подарунки від святого Миколая. Разом вручено близько 250 святкових пакунків.

Цього разу найбільше дітлахів було у Кошаліні, де подарунки отримало 120 осіб. Ними стала малеча, яка, як уже було згадано, вчить українську мову та релігію або співає у хорі «Первоцвіт», гурті «Інтонації», а також їхні молодші брати й сестри. 70 дітей привітали в Білому Борі й по 20 у Колобжезі, Щецінку та Валчі. Подарунки дітям вручили в школі та місцевих церквах.

Колобжеґ

Кошалін

eprasa.pl 8746d77473

«Це нагорода для дітей за те, що так гарно зберігають українські традиції та звичаї, що хочуть приходити на уроки української мови та релігії й розмовляти українською. Діти дуже тішаться приходу святого Миколая і кожного року чекають на нього. Натомість для нас як організаторів це є прикладом доброї співпраці між гуртками ОУП, які на місцях дуже ангажуються та готують свято спільно зі святим Миколаєм», – каже Роман Білас, голова Кошалінського відділу ОУП.

Валч

Проєкт реалізується за підтримки маршалківського управління Західнопоморського воєводства, яке спільно з фондом ДЕКА, керівним органом початкової школи імені Т. Шевченка у Білому Борі, та ОУП вже протягом чотирьох років вітають дітлахів з пунктів навчання української мови та релігії й білобірської початкової школи. А діти за це кожного року вчать нові колядки, щоб привітати святого Миколая й отримати подарунки. Цього ж разу хлопці та дівчата могли представити вивчені колядки ще й під час Фестивалю «Традиція для майбутнього» у Валчі, який вперше організував фонд «Просвіта» у співпраці з Валецьким центром культури, місцевим гуртком ОУП, греко-католицькою та православною парафіями.

Виступи колядницьких груп та вертепів кожного року мають велику популярність. На Помор'ї чи не найбільше колядують діти та молодь з білобірських шкіл, які після Різдва відвідують з колядою більшість греко-католицьких парафій та беруть участь у Польсько-українському колядуванні у Білому Борі. Тож білобірські учні не могли оминути фестиваль у Валчі. Крім них, виступали діти з Бартошиць, Старґарда, Стшельців-Краєнських, Кошаліна, Валча, а також України.

«Є такі зустрічі, які проводяться не тільки для сьогодення, але й перш за все для майбутнього... Бо якщо ми перестанемо зустрічатися, слухати, співати й передавати далі те, що важливо, – традиція просто зникне. А разом з нею – частина нашої історії, наших коренів та ідентичності. Фестиваль „Традиція для майбутнього" був саме таким моментом зупинки. Простором, в якому різдвяні звичаї, колядки та колядницька творчість звучали на повний голос – живими, автентичними та переданими далі. Бо традиція – це не музейний експонат. Вона живе тоді, коли її співають, розповідають і переживають разом», – можна прочитати на інтернет-сторінці Валецького центру культури.

Робімо тоді все, аби ця традиція була живою протягом усього року, і саме такій меті слугують концерти, де діти можуть представляти те, чого навчилися протягом року, де можуть виступити перед сторонньою публікою, а не тільки перед власною. Так традиція передається для майбутнього. ●

Щецінек

eprasa.pl 8746d77473

ІСТОРІЯ

Юлія КАМІНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Квіти на полотні життя

125 років тому – 7 грудня 1900 року прийшла у цей світ Катерина Білокур. Вона народилася у селі Богданівка Пирятинського повіту Полтавської губернії. Ця самобутня талановита художниця не закінчила ані семирічну школу (у той період були школи-семирічки), ані технікум, ані інститут. Вона самостійно навчилася малювати, спочатку вуглинкою на різних шматочках і клаптиках полотна, вже пізніше на спеціально придбаних полотнах. Її єдиним і найкращим учителем була сама природа. Усі навколо вважали її захоплення якимось безглуздим, а саму її – дивакуватою. Тож підтримки не було й серед найрідніших – батьки суворо карали доньку, били, забороняючи їй малювати.

Читати і малювати вчилася сама

Родина Білокурів була досить заможною – батьки мали будинок, землю, тримали худобу. В родині було ще двоє синів – Григорій та Павло. Батько Василь Йосипович, на жаль, не розгледів у маленької доньки таланту художниці, він дотримувався сільських консервативних канонів, Катерину до школи не віддали, на відміну від своїх синів, бо ж навіщо дівчинці школа, головне – вийти заміж. «Навіщо віддавати Катрю в ту школу, як вона й сама навчається, та й не буде рвати свити, щодня надягаючи та скидаючи, та й не буде драти чобіт, щодня ними човгаючи по землі мерзлій. А буде вона вдома сидіти, на веретині прястиме... купимо їй таку-сяку книжечку і нехай вона з неї учиться грамоті». Отримавши буквар, маленька Катря самотужки вивчила літерки, а потім навчилася складати їх у слова. Одного разу брат прийшов зі школи із завданням – намалювати у зошиті коника. Катерина й собі стала малювати, та так захопилася, що не помітила, як розмалювала всі сторінки у братовому зошиті. Тоді відчула невимовну радість і відверте піднесення. Зробила імпровізовану виставку з тих аркушів з кониками, розвісивши їх на печі. Коли прийшов батько і побачив таку витівку, грізно насварив доньку за байдикування і кинув малюнки у піч. Ось як Катруся глибоко відчувала потяг до малювання: «Куди я не йду, що я не роблю, а те, що я надумала малювати, слідом за мною ходить. Сама природа наділила мене великою любов'ю до того святого малювання». Вона продовжувала малювати потайки від батьків. Малювала переважно на шматках полотна, яке брала у матері, пензлики робила з котячої шерсті, а фарби були природними – з буряку, цибулі, калини.

Катерина Білокур

Коли дівчині виповнилося 16 років, батьків серйозно почало непокоїти її дивацтво: одягається у чорне, на гуляння не ходить, усамітнюється і все малює, малює, малює. А їй потрібно доглядати худобу, город, шити, прясти, вишивати, зрештою, вийти заміж. По селу між людей ходили різні чутки. Мати, Якилина Павлівна, неодноразово дорікала доньці: «Краще б ти калікою народилася, у людей вже всі доньки заміж повиходили». Гарну чорнобриву дівчину сватав не один парубок, а вона тільки запитувала: «Чи дозволите мені малювати?» Але що таке малювання для сільської жінки? Був у неї закоханий хлопець Петро, майже 10 років ходив до неї.

Одержима малюванням і бажанням вчитися

Коли Катерині виповнилося 22 роки, вона довідалася з журналу про Миргородський технікум художньої кераміки. Взявши кілька своїх малюнків, вирушила у дорогу, вперше залишивши Богданівку. Тут на неї чекало повне розчарування, адже вона не мала документа про шкільну освіту. Приголомшена такою поразкою, Катерина з Миргорода додому (понад 100 км) йшла пішки. У повному розпачі перебувала дівчина, побачивши, що без початкової освіти двері до науки зачиняються перед нею. Однак доля прочинила перед нею інші двері. Намагаючись подолати відчуття безпорадності, вона почала відвідувати драматичний самодіяльний гурток, який у селі організував власник млина, далекий родич Білокурів. Він був багатим не лише матеріально, але й мав і духовні цінності. Катерина грала у цьому театрі різні ролі у виставах за творами українських класиків, а також малювала декорації до цих вистав. Але думка стати художницею не відпускає.

1928 року Катерина дізналася, що Київський театральний технікум набирає студентів. Вона вирішує знову випробувати свою долю і стати художницею. Цього разу до поїздки вона підготувалася ретельніше: взяла свідоцтво про народження, довідку про стан здоров'я, малюнки і вирушила в дорогу. Але, на жаль, у приймальній комісії вона знову почула питання про семирічну освіту, яке так і залишилось без відповіді. На її малюнки ніхто й не глянув. Після чергової невдачі Катерина вирішила опановувати художнє ремесло самотужки. «Природа – найкращий учитель. Малюй, щоб було, мов живе. Кожну вільну від роботи годину використовуй і малюй з натури!»

Настав голодний 1933 рік. За сільськими мірками, Катерина вже стара, хлопці перестали сватати її, вже й Петро, який був найвитривалішим залицяльником, одружився. Мати не один раз водила доньку до ворожки, намагаючись зняти зурочення. Однак ворожка лише мовчки відводила очі і відмовлялася щось казати. Важкі, гнітючі часи доводилося переживати Катерині, особливо болісно вона сприймала відсутність підтримки з боку найрідніших людей – батька і матері. Одного разу вона почула від матері: «Іди від мене геть, щоб я тебе не бачила! Будь проклята!» І Катерина пішла – топитися в річку... Була середина листопада, довго стояла вона у крижаній воді, поки не прибігла мати й не почала вмовляти повернутися. Після цього Катерину до кінця життя мучили нестерпні болі в ногах, такою ціною вона виборола у батьків своє право малювати. Почала опановувати вже технічний бік малювання: любила олійні фарби, які створюють об'єм і глибину, любила ультрамариновий колір, який часто використовувала як колір неба для фону, не робила жодних ескізів, починала завжди з маленької деталі, квіти бачила як

eprasa.pl 8746d77473

людські душі, не зривала їх ніколи й не сприймала в букеті, лише змальовувала живі, які росли навколо.

Щасливий випадок чи доля

1939 рік став для Катерини Білокур у певному сенсі доленосним, адже стався випадок (а можливо, це не випадковість, а Божий знак), який неабияк змінив її життя. Художниця гостювала у своєї двоюрідної сестри, яка жила через річку. У сестри було радіо – велика рідкість тоді в селі. Катерина почула пісню «Чи я в лузі не калина була?» у виконанні прославленої Оксани Петрусенко. Торкнули серце слова і голос співачки, Катерині здалося, що пісня саме про неї, тож вона на емоційному піднесенні намалювала кетяг калини, всю ніч просиділа над листом – а вранці відправила його за досить незвичною, але точною адресою: «Київ, академічний театр, Оксані Петрусенко». Лист не загубився і потрапив за адресою. Вкладений у конверт разом із листом малюнок на шматочку полотна – червоний кетяг калини – вразив співачку. Вона порадилась зі своїми друзями – поетом Павлом Тичиною, художником Василем Касіяном, яких також вразив малюнок і тонке художнє сприйняття жінки з Богданівки. Оксана Петрусенко поїхала до Центру народної творчості й виклала суть справи, після чого до Полтави надійшло розпорядження знайти Катерину Білокур і дізнатися більше про її роботи. До Богданівки приїжджає очільник художньо-методичної ради обласного Будинку народної творчості Володимир Хитько. Він був приголомшений тим квітковим різнобарв'ям, тією казковою теплотою кольорів. Тож було вирішено негайно організувати персональну виставку картин художниці. 1940 року у Полтавському будинку народної творчості з величезним успіхом пройшла перша виставка з 11 картин Катерини Білокур. 1941 року ці картини були представлені на виставці у Києві. Художницю преміювали поїздкою до Москви. Вона відвідала Третьяковську галерею, Пушкінський музей. Роботи видатних майстрів пензля справили настільки сильне враження на Катерину, яка надто вимогливо і скрупульозно ставилася до своєї творчості, що вона кілька років не малювала нічого, вважаючи свій рівень надто мізерним і примітивним. Далася взнаки й війна. 1944 року до Богданівки приїжджає директор Державного музею українського народного декоративного мистецтва Василь Нагай – запропонувати виставку й закупити картини. До речі, саме за його ініціативи Музей українського народного декоративного мистецтва має найкращу колекцію робіт Катерини Білокур. У повоєнні роки одна за одною з'являються її відомі картини: «Декоративні квіти» (1945), «Привіт, врожаю» (1946), «Колгоспне поле» (1948-1949), «Цар Колос» (1949), «Квіти і берізка ввечері» (1950), «Кавун, морква, квіти» (1951), «Квіти і виноград» (1953-1958), «Хата в Богданівці» (1955), «Жоржини» (1957), «Півонії» (1958), «Натюрморт із колосками і глечиком» (1958-1959), «Букет квітів» (1959). Картина «Буйна», написана 1949 року, стала життєствердним гімном – молода весняна зелень, жовтогарячі фарби, замішані на сонці, випромінюють світло і аромат квітів.

Довгоочікуване визнання таланту

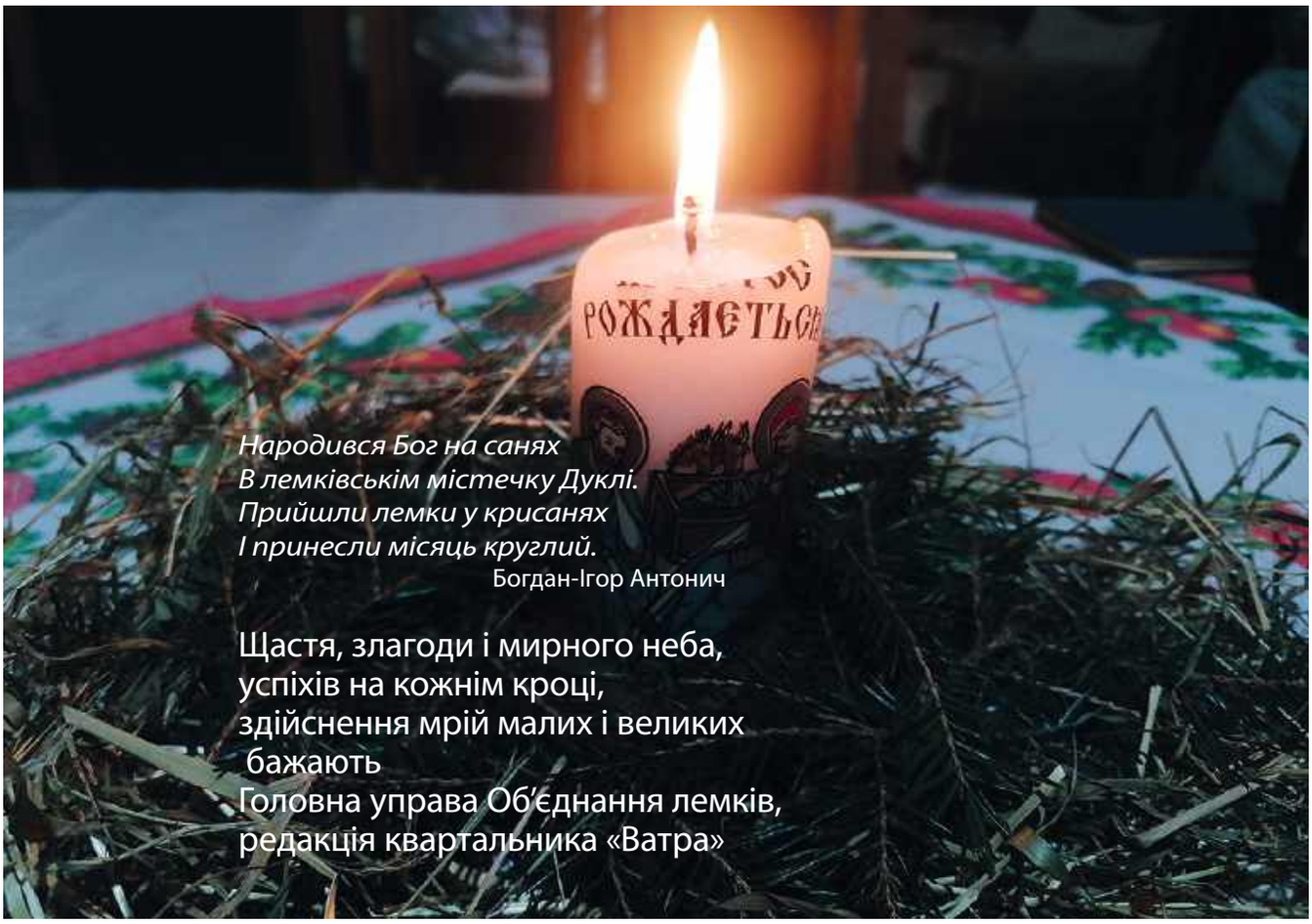
Починається нарешті благополучний період життя і творчого визнання художниці. У 1949 році її приймають до Спілки художників України, у 1951 році нагороджують орденом «Знак пошани», надають звання заслуженого діяча мистецтв України, у 1956 році – народного художника України. Її творчість вивчають, про неї пишуть, картини експонуються на виставках. І хоча Катерина Білокур ніколи не зустрічалася з Оксаною Петрусенко, духовно вони були рідними, видатна співачка стала ангелом-охоронцем видатної художниці. На жаль, у 1940 році Оксана Петрусенко несподівано пішла з життя. Коли Катерина Білокур приїжджала до Києва, то неодмінно йшла на Байковий цвинтар вклонитися своїй ровесниці, яка змінила її долю.

У 1954 році відбулася ще одна дуже важлива подія у житті Катерини Білокур – Міжнародна виставка у Парижі, де було представлено три її роботи «Цар Колос», «Колгоспне поле» і «Берізка». На жаль, ці картини з-за кордону так і не повернулися до України. Їхня доля невідома. На виставку до Лувру тоді приїхав художник Пабло Пікассо. Його увагу привернули картини богданівської художниці, він стояв і дивився, мов заворожений, а далі промовив: «Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї цілий світ». І таки в світі вже дізналися про художницю Катерину Білокур. Захоплені її квітами японці пропонували власним коштом побудувати школу живопису в Богданівці, а саму художницю мали намір запросити до Японії, щоб вона навчала тонкощів свого мистецтва. Вона, до речі, вже мала своїх учнів у селі. Але місцева влада Катерині про це навіть не повідомила. Наш світ зовсім інакше оцінював свою геніальну доньку. Коли близькі друзі з мистецького кола намагалися попросити у київського чиновника виділити хоча б маленьку квартиру у Києві для вже шанованої і визнаної художниці, він сказав, що коли вона переїде до Києва, то перестане бути Білокур. Нехай краще залишається малювати квіти у своєму селі, тоді й залишиться геніальною. Вона все життя прожила у злиднях, без електрики, без опалення. Думка переїхати до Києва з'являлася у Катерини не раз, але так і залишалася мрією. Після смерті батька на плечі 48-річної художниці лягло господарство та догляд за хворою матір'ю. Ще й додалися сімейні проблеми. 1951 року, за рішенням матері, до них переїжджає брат Григорій зі своєю дружиною Христею та п'ятьма дітьми. Якилина Павлівна все життя недолюблювала свою невістку, котра була з бідної багатодітної сім'ї. Почалися огидні чвари і сварки. Перепадало і «блаженній» Катрі – Христя, яка працювала в колгоспі й тягла на собі весь дім, не могла пробачити їй незрозумілого «малювання». У грудні 1960 року, за пів року до смерті, Катерина Білокур писала до друзів: «Я тільки плачу, дивлячись, що стоять полотна, а я ношу у хату торф, шукаю і рубаю дрова на розпал торфу, перу ганчірки, топлю піч, доглядаю за хворою матір'ю, пораю їхню козу... От так і проходять мої дні. Я не художник, а попелюшка». Але ні студена хата, ні відморожені пальці не змогли затулити від неї прекрасні кольори квітів.

Весна 1961 року принесла тепло і квіти, якими ще встигла помилуватися Катерина. Однак здоров'я погіршувалось: до болю в ногах додався сильний біль у шлунку. Домашні засоби, якими вона зазвичай рятувалася, не допомагали. На початку червня 1961 року померла 94-річна мати. Катерину Білокур, зовсім змучену болем, відвезли до Яготинської районної лікарні. Лікарі виявили в неї рак шлунку. 10 червня їй зробили операцію – чи то невдало, чи то вже запізно. Того ж дня художниці не стало. Серед її картин, паперів знайшли аркуш, написаний її рукою: «Доля випробовує тих, хто вирішив дійти у своєму житті до якоїсь мети. Але сильних духом не злякає ніщо». Закінчила свій земний шлях Катерина Білокур у рідній Богданівці, поховано її на місцевому кладовищі.

Вона сама була квіткою – тягнулась до світла, шукаючи і знаходячи кольори життя у сірих перипетіях буденності. ●

eprasa.pl 8746d77473

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА
Фото Павла Лози

З нами Бог, разуміте языцы…

Хто з нас гнеска не словами, а прикладным жытьом голосит народам землі, же понад 2000 років тому Бог Предвічний народил ся чловеком, понизил Себе, жебы допомочы людям. Жытьом маме доказати нехристиянам, же Всемогучый Бог, на землю приходящый яко сотворіня, поменшыл Себе не по то, жебы чловек нишше кланял ся Богу. Перед Богом не было и не є потребы челом бити аж до землі, то людска привара чловеком перенесена на Бога. Християнин каждого дня, а не лем в неділю голосити має, же Предвічне Слово немаюче початку ани кінця взяло на ся тіло за ради нас, жебы послужыти чловекови, сотвореному на образ и подобу Божу. Бог взял на ся людску плоть, жебы чловек до решты не затратил ся в туземным жытю. Месия хоче, жебы сме до сущых в потребі выходили не з пястуками, а отвореныма руками, так як Бог до нас. Ісус Христос не на дармо бесідувал: *Істинно кажу вам: усе що ви зробили одному з моїх братів найменших – ви мені зробили* (Мт. 25, 40). Його слова мают быти моттом нашого жытя, бо то мы гнеска сме апостолами Доброй Новины о Новонародженым Богу Предвічным.

Вістку о Рождестві Человіколюбного Сына Божого, называного *Сыном Чловечым – Владиком* (Мк. 2, 28), в сьвіт заносити мают вшыткы християне, а не лем душпастырі. Блага людям будущым в потребі справляти треба нам не лем в Різдво Христове и не лем в святу неділеньку. Різдвяне: *Христос Раждается!* часто кєруєме лем до вірующых в Ісуса Христа так само як мы. Зо святочным поздоровліньом треба выйти и до іншых, и то не лем до християн разом з нами покланяючым ся істинному Сонцю Правды. То нич, же кус інакше славлят Бога. Медже собом здоровме ся сесым поздоровліньом, а чужым оповідайме о приходящым на землю Сотворителю нашім. Вчыйме іх того не лем добрым словом, але особливом, мирном поведінком.

Злий ниґда не спит, бо яко дух не потрібує одпочынку. Фурт благо Богом засіяне 2000 років тому пробує накрити своїм циґаньством. Неєдному вмовлят, же што то за бог, же сына свого єдиного посылат, жебы самого себе приборкати до миру? Кєд такый добрый, то чом сам не одступит од караня люди падшых во гріхы? Злий ниґда не здає ся, добро засіяне Народжыньом Єдинородженого Сына Божого, цілий час клеветом хоче обернути на свою хосен. Пробує одвернути нас од Бога, вмовити, же нибы то наш Бог єст самолюбом. Підповідат, же кланяти ся му не є што, но бо ныхто розсудний и милосердний не дає забити сына свого, жебы йому самому зліст перешла. Циганьством хоче скрыти перед нами, же Бог бере на ся чловечу плоть не по

eprasa.pl 8746d77473

то, жебы Бога Отця вдобрухати, а жебы нам лекше было змінити векторы цінносты, по котры так часто вытігаме рукы, до котрых часто ліпит ся наше серце. За рады них неєден з нас годен аджи душу оддати на потаву вічной темрявы, над котром лучы Сонця Правды ниґда не засяют. Злого фурт треба од себе одгороджати и то щільным плотом, та фурт дбати о якіст оплота боронячого нас од лукавого.

Рік в рік святкуєме памят дня, в котрім Ізраіль (адже нарід выбраний Богом) по 4 тисячах років вызераня Месиі стрінул Бога, зродженого з Пречыстой Дівы Мариі – Ісуса Христа будущого істинным, незаходящым Сонцьом. Нашы дідове Стрітеня праведного Симеона и пророчыці Анны з Новонародженым Господом споминали частішше од нас (на каждій вечірні). Мы з Новонародженым Сыном Божым стрічаме ся од великого свята, дехто часом ани раз в році. Кєд в *Нині одпущаєши* сьпіваме: *видіста очы* ***мої*** *спасеніє Твоє, єже єси уготовал перед лицем всіх людей. Світ на откровеніє язиков*… будме сьвідомы того, же гнеска то мы сме ніето праведного Сымеона и пророчыці Анны. Настала наша черга стати до штафеты, тепер мы в іншых людях стрічати маме Ісуса Христа и вістку о Різдві Сына Божого заносити сучасным язычникам.

Каждого рока споминаме обручника Йосифа, Марию и Ісуса Христа на осьляти втікаючых до Єгипта. Осьлятко згадано ту не выпадково, было при народинах Ісуса. Єст не лем во втечы Месиі перед поганым Іродом, маме го и при візді в Єрусалим (святкуєме го в Квітну Неділю). Церков Христова створила такє, а не інше колесо часу (в котрым християне жыют юж праві 2000 років) не по то, жебы памятати як было, а задля того, жебы сме не жыли в темряві стараючой ся прикрыти нас міцнішше и щільнішше, одлучаючій нас од Бога. Для гнешнього чловека осьлятко, на жаль, єст юж лем символом впертости, браку мудрости и біды (повідают, же мали осла, бо не стати іх было на верблуда ци коня). В біблийній традиціі выдвигнене єст барз высоко, та міцно повязане з Месийом. Зато Ісус Христос апостолів просит: *Ідіть у село, що перед вами; відразу ж знайдете привязану* ***ослицю й осля*** *з нею; відв'яжіть і приведіть до мене. А як хтось скаже вам щось, ви відповісте, що* ***Господь їх потрібує****, але він незабаром поверне їх назад* (Мт. 21, 2-3.). Цар вшыткых царів просил о припроваджыня не королівского коня, а о ослицю. Ослиці и осляте потрібувал не для себе, а для люди, жебы лекше было мешканцям Єрусалима вірити в Ісуса яко в Месию. Ісус Христос одкликувал ся до тых слів пророка Захарія: *Радуйся вельми, о дочко Сіону! Викрикуй, о дочко Єрусалиму! Ось* ***Цар твій іде до тебе****, справедливий і переможний, смиренний і* ***верхи на ослі їде, на осляті, на молоденькій ослиці*** (Зах. 9, 9). Ослятко помогло, натолп стрічал Ісуса як Царя царів, як істинного Месию, адже Бога. Товдышній заклик (*Осанна Синові Давида! Благословен той, що йде в ім'я Господнє, осанна на висоті!* – Мт. 21, 9) має быти одгуком каждого крока в нашім жытю. Кєд Месия народил ся в нас, то так як св. Павло бесідувал, жыєме не мы, а жыє в нас Ісус Христос.

Першый євангелист свою Добру Новину кінчыт знаменным закликом Воскресшого Ісуса Христа: *Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: христячи їх в ім'я Отца і Сина і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав.* ***Отож я з вами по всі дні аж до кінця віку*** (Мт. 28, 19-20). Думам, же слова сесы кєрувал не лем до своіх учнів. Єденадцетьох давно юж не є серед жывыма, а Ісус прецін обіцял, же з апостолами буде до скончыня світа. Адже сучасныма апостолами Ісуса Христа сме мы, жытьом маме доводити, же Бог любит каждого чловека, ворога тіж, та фурт жде нашого покаяня. Памятайме, же помилувал аджи нещасника з краю Геразинского, маючого в собі не єдного біса, а легйон. Оздоровлений Ісусом хотіл піти з ним, стати учньом Христа, але задум Месиі был іншый. Увільненому од легйону бісів наказал: *Вернися до дому й розкажи все те, що Бог зробил тобі* (Лк. 8, 39). Адже, треба и нам щыро вшыткым голосно розповісти о благах, котры Бог нам надіял.

Фото з сайту Об'єднання лемків

Охрещеным николи не вільно приєднувати ся до тых, котры фурт Месию розпинают на кресті. Ісуса розпняли праві два тисячы років тому, але гнешній чловек, нехтуючый Богом, завдає Месиі більшого болю. Ісус Христос терпит и за ради нашого непослуху, же новины о Рождестві Сына Божого не несеме в сьвіт, а тримаме в собі. Не можеме быти самолюбами, Ісус Христос пришол не до здоровых и не лем до своіх, жытьом вказуйме іншым людям и народам, же Христос (адже Месия) лікувал хворых, сцілял недужых, уділял благ аджи сторонным людям, з котрыма його спілплемінникы ани не бесідували. Бог дал ся розпняти на кресті за рады вшыткых люди, жебы вшыткых, впавшых в гріх, звільнити з оковів вічного рабства. Християнам треба фурт світови голосити, же Ісус, народжений з Мариі Дівы и пак розпятий на кресті, воскрес з мертвых и возніс ся до Бога Отця, жебы для скріпліня падающых під тягаром гріха з неба зослати Духа Святого.

Прибрали сме яличку, зрыхтували велию, сьпіваме коляды, але ци в нашім жытю зрыхтували сме місце для Бога. Ци найде ся вільне місце не при велийнім столі, але в нашым, штоденнім, родинным жытю. Памятайме о тім, о чім бесідує св. Павло, не мы маме жыти, а жыти в нас має Ісус Христос. Божыма сынами и дочками можеме стати ся лем товды, коли в нас народит ся Ісус Христос.

Христос Раждається! ●

eprasa.pl 8746d77473

РЕЦЕНЗІЇ

Bogdan Bilecki, «Wspomnienia Ukraińca z Polski» [Redakcja, korekta – DTP]. – Warszawa: «Tyrsa Sp z o.o.», 2025. Str 274.

Орест ЛОПАТА

Українець з Польщі

Коли читав книгу Богдана Білецького «Wspomnienia Ukraińca z Polski», виринало в думках питання – чому її видано польською?

Можлива відповідь – це «знак часу», адже особливо молоде покоління українців уже не володіє рідною мовою. З цією ж проблемою стикаємося, коли, наприклад, спостерігаємо в польських книгарнях перевидані польською мовою книжки, що раніше були опубліковані українською.

Важливими для української меншини у Польщі, на мою думку, стануть тези Богдана Білецького про ідентичність місцевої української громади. Запитаймо, як ми називаємо себе та як називають нас в Україні? Знайдемо принаймні три відповіді – українська діаспора, польські українці, українці з Польщі.

Якщо звернутись до історії, справа найменування українців у Польщі завершилась у 80-х роках, коли Україна здобувала незалежність, а українська діаспора стала партнером для офіційного Києва.

Ми ж самі називаємо себе «українська діаспора» або «закерзонці». Тим часом Богдан Білецький обирає для своєї книжки іншу назву – «Спогади українця з Польщі», що можна вважати за існування статус-кво.

Мемуари, що їх зібрав і підготував до друку автор, міг би написати кожен українець в Польщі, що все життя живе з психологічною травмою, пов'язаною зі спогадами про горезвісну депортаційну акцію «Вісла», внаслідок якої мешканці Закерзоння були змушені покинути свої рідні домівки. Старшому поколінню, особливо тим, хто пережив трагедію, треба зафіксувати ці спогади та передати молоді історію свого роду.

Сама ж книга Богдана Білецького відповідає традиційній моделі мемуарів. За правилами жанру спочатку в тексті вміщено своєрідне введення до теми. «Ця книжка може стати інспірацією, своєрідним натхненням для тих, що творитимуть власні біографії, генеалогічні дерева, і тих, що шукатимуть коренів свого роду», – пише автор.

Автор вказує також на такі діяння й вислови окремих політиків, які викликають антиукраїнські ресентименти. Усе це відбувається у досі толерантній Польщі.

«Жнятин – депортації»

Жнятин (Грубешівський повіт) – казкова країна дитинства, яка виринає в спогадах Богдана Білецького. Він згадує постійні сімейні розмови про рідне село, що відбувалися після депортації. Час для виселенців мовби зупинився на місці. Однак врешті настала пора, коли здійснилася мрія сім'ї Білецьких – вони відвідали рідне село Жнятин.

На основі широкої, підкріпленої багатьма фотографіями біографії роду Білецьких можна згадувати долю тисячі українців, що їх тодішня влада запроторила у в'язниці, зокрема рідня Богдана Білецького опинилася у Фордоні. Інші ще раніше пережили депортацію до УРСР. Варто тут згадати й відвідини краківської в'язниці Монтелюпіх її колишніми в'язнями. Подібна доля торкнулася нашої родини, а мій дід відбував покарання у варшавській тюрмі на вулиці Раковецькій.

«Спогади почав писати, коли мені було за 80 літ. <...> Часто дивлюсь за себе. Міняю залучені фотографії (я свідомий того, що минаючого часу не можна повернути. Не можна повернути того, змінилося, що було колись – не вдасться). <...> Отож поїхали дальше», – зазначає автор книги.

Богдан Білецький починає свої спогади датою 19 березня 1940 року, тобто днем свого народження. Далі згадує польських солдатів у зеленій військовій формі (також із рядів польського підпілля), які проводили пацифікацію села, а мешканці Жнятина змушені були організовувати «відділи самооборони».

Перша хвиля депортації (до УРСР) відбувалась у 1946 році. А 1947-го почалась акція «Вісла», про яку багато написано в працях істориків.

Початок навчання

Подальші частини книги ніби переносять читача в наступний день життя переселенців на нових «понімецьких землях» ПНР, якби сказали англійською «the day after». Це були перші роки після депортації.

Далі у своїх спогадах автор пише: «Я був спроможний підносити свої кваліфікації, працювати».

В Бартошицях було утворено педагогічний ліцей, що став шансом для вчителів-україністів, зокрема й Богдана Білецького.

Автор книги працював у школі міста Барчево, розташованому неподалік Ольштина, а у 1960-му переїхав до Лодзі. Там був обраний головою місцевої ланки Українського суспільно-культурного товариства, яке почало працювати в 1956 році. Це була знакова подія тих років, оскільки організація з'явилася лише через 9 років після депортаційної акції «Вісла».

Рейд в Бескиди й виїзди до України

Перший рейд відбувся у 1964 році, коли студенти із Вроцлава вирушили дорогою від Команчі до Волковиї. У час ПНР для її мешканців важливими для подорожей стали два напрямки: Україна та Канада. Велику Україну почали відвідувати з 1974 року.

«Для нас, українців у Польщі, хай вона була соціалістичною, однак вона залишалася Україною», – говорить у книзі Богдан Білецький.

Для багатьох українців важливою справою було також відвідати рідних, що їх доля занесла до Канади. Канадські родичі допомагали приїжджим знайти там роботу, що покращувало фінансове становище сімей. Так сталося й з Богданом Білецьким.

2003 рік позначився на громадському житті українців Лодзі. Саме тоді організували парафію УГКЦ. Парафія православної церкви на той час уже існувала.

Богдан Білецький зображує на сторінках книжки і культурне життя місцевих українців.

Важливим фактом стає приїзд до Лодзі близько 100 тисяч біженців після початку війни в Україні. Вони сьогодні беруть участь у культурних заходах, відвідують домівку.

Підсумовуючи свою роботу в «Епілозі», Богдан Білецький вважає її незавершеною, адже ще стільки подій і значних людей нашої та польської громади залишились неописаними. ●

eprasa.pl 8746d77473

МАЛАНКА В ТШЕБ'ЯТОВІ

Щиросердечно запрошуємо всіх охочих до спільної забави! До танцю гратиме гурт «HARAZD»
Організатори гарантують теплі та холодні страви, безалкогольні напої і веселу забаву до ранку!
Забава відбудеться 17.01.2026 о 20:00.
Місце: Домівка ОУП, Тшеб'ятів, вул. Śluzowa 21
Кількість місць обмежена!
Детальніша інформація та резервація місць за номером телефону: +48 609 271 201 (Богдан Патра)

Організатори

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1700 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 8746d77473

Маланка Маскарад

Malanka w maskach

24/01/2026 Народний дім в Перемишлі

Чудова музика, карнавальні коктейлі, конкурс на найоригінальнішу маску і повний емоції аукціон на закупівлю тактичної медицини для захисників і захисниць України.

Замовлення місць за номером 730 188 648 або QR

Ціни квитків:

До 31 грудня 2025

звичайні: 250 зл

студентські: 200 зл

Від 1 січня 2026

звичайні: 300 зл

студентські: 250 зл

Кількість місць обмежена

Запрошуємо до Перемишля!

eprasa.pl 8746d77473